

PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖS KONTROLĖS IR AUDITO TARNYBA

Savivaldybės biudžetinė įstaiga Vilniaus g. 9, LT-99288 Pagėgiai. Tel. (8 441) 75869. Faks. (8 441) 57 8 74.
El.paštas d.kinderis@pagegiai.lt. Duomenys kaupiami ir saugomi Juridinių asmenų registre, kodas 188746463

Pagėgių savivaldybės tarybai
Pagėgių savivaldybės Merui

IŠVADA DĖL PAGĖGIŲ SAVIVALDYBĖS GALIMYBĖS SUTEIKTI GARANTIJĄ 2023 m. spalio 27 d. Nr. K3-AI6 Pagėgiai

Vietos savivaldos įstatymas¹ nustato, kad savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą rengia ir savivaldybės tarybai teikia sprendimams priimti reikalingas išvadas dėl savivaldybės garantijų suteikimo kreditoriams už savivaldybės valdomų įmonių prisiimamus įsipareigojimus pagal paskolų, finansinės nuomos (lizingo) ir kitų įsipareigojamųjų skolos dokumentų sutartis.

Pagėgių savivaldybės (toliau – Savivaldybė) meras kreipėsi² į Savivaldybės kontrolės ir audito tarnybą (toliau – Tarnyba) su prašymu pateikti išvadą Savivaldybės tarybai dėl galimybės Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka suteikti garantiją ir laidavimą kreditoriams už Savivaldybės kaip akcininko (dalininko) teisėmis valdomos uždarnosios akcinės bendrovės „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ (toliau – Bendrovė) 45 256,27 eurų prisiimtus įsipareigojimus pagal įsipareigojamųjų dokumentų sutartis Europos Sąjungos lėšomis finansuojamo projekto išlaidoms padengti. Tarnyba atliko Savivaldybės garantijos kreditoriams suteikimo galimybės vertinimą.

Nuomonė dėl Savivaldybės skolinimosi galimybių

Mūsų nuomone, įvertinus esamus skolinius įsipareigojimus, Savivaldybė nustatytų skolos ir skolinimosi limitų nėra viršijusi. Savivaldybė Lietuvos Respublikos 2023 metų valstybės ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo 13 straipsnio 1 dalies 3 punktu, Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstitucinio įstatymo 4 straipsnio 7 dalies bei Lietuvos Respublikos biudžeto sandaros įstatymo 10 straipsnio 1 dalies 5 punkto nuostatos leidžia Savivaldybės tarybai priimti sprendimą vieneriems metams suteikti Bendrovei 45 256,27 eurų garantiją pagal įsipareigojamųjų dokumentų kreditoriams sutartis.

Pagrindas pareikšti nuomonę

Vertinimo metu surinkome įrodymus apie Savivaldybės skolinių įsipareigojimų būklę 2023 metų spalio 1 dienai, įvertinome duomenis apie skolinių įsipareigojimų pokyčius, patvirtintus skolinimosi limitus. Manome, kad mūsų surinkti audito įrodymai yra pakankami ir tinkami pagrįsti mūsų nuomonę dėl Savivaldybės galimybės prisiimti įsipareigojimus pagal garantijas dėl Savivaldybės dalininko teisėmis valdomos įmonės prisiimamų įsipareigojimų gražinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis. Atlikus Savivaldybės garantijų suteikimo kreditoriams už Savivaldybės valdomų įmonių imamas paskolas galimybių vertinimą, nustatyti žemiau išdėstyti dalykai. Vertinimas suplanuotas ir atliktas taip, kad būtų gautas pakankamas užtikrinimas, jog Savivaldybė, garantuodama kontroliuojamos įmonės imamos paskolos užtikrinimą, nepažeis nustatytų garantijų limito ir teisės aktais reglamentuotų savivaldybės garantijų teikimo principų^{3 4}.

¹ Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais) 67 str. 1 d. 3 p., TAR 2022-07-15, i. k. 2022-15614

² Savivaldybės mero 2023-10-24 raštas Nr. R2-1987 „Dėl išvados pateikimo suteikiant savivaldybės garantiją imant UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ paskolą“, 2023-10-26 raštas Nr. R2-2007 „Dėl išvados pateikimo suteikiant savivaldybės garantiją imant UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ paskolą papildymo“

³ Biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430, 10 str. 1 d., 5 d., TAR 2021-11-12, Nr. 23521

⁴ Vietos savivaldos įstatymo Nr. I-533 (su vėlesniais pakeitimais) 15 str. 2 d. 21 p., TAR 2022-12-30, i. k. 2022-27578

Bendrovė yra Tauragės regiono, t.y. Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų bei Pagėgių savivaldybių įsteigta įmonė, kurios tikslas – vykdyti atliekų tvarkymo užduotis. Bendrovė kreipėsi⁵ į Akcininką - Savivaldybės merą ir administraciją dėl Savivaldybės garanto vieneriems metams suteikimo pagal įsipareigojamųjų dokumentų kreditoriams sutartis.

Bendrovės pateiktuose dokumentuose teigiama, kad *Europos Sąjungos lėšomis finansuojamo projekto „Tauragės regiono maisto/virtuvės, įskaitant ir žaliųjų, atliekų tvarkymo infrastruktūros plėtra“ (toliau – Projektas) lėšomis yra numatyta įsigyti atliekų apdorojimui reikalingą techniką bei pastatyti pastatą Tauragės regiono nepavojingų atliekų sąvartyne. Įgyvendinant Projektą, Bendrovė jau yra įsigijusi reikiamą techniką, ir šiuo metu stato pastatą, kuriame bus apdorojamos atliekos; statinio rangos darbų vertė yra 1 045 369,78 eurų (be PVM). Su statybos rangovu pasirašytu darbų atlikimo grafiku planuojama, kad iki 2023-10-31 rangovas atliks statybos darbų už 459 641,85 eurų (be PVM). 85% šių išlaidų bus dengiamos Europos Sąjungos lėšomis, likusios 15% - Tauragės regiono (Tauragės, Jurbarko, Šilalės rajonų bei Pagėgių) savivaldybių. Sėkmingam minėto pastato statybos užbaigimui iki 2023-12-31 Bendrovei dar bus reikalinga 585 727,93 eurų (be PVM), iš kurių 15% padengs Tauragės regiono savivaldybės – 87 859,19 eurų (be PVM). Bendrovė dėl sudėtingos finansinės situacijos neturi pakankamai apyvartinių lėšų sėkmingam Projekto užbaigimui, todėl ketina jas papildyti paimdama kreditą iš banko įstaigos. Tam, kad vieneriems metams būtų suteiktas kreditas, reikalingi Tauragės regiono savivaldybių (proporcingai valdomoms Bendrovės akcijoms) sprendimai suteikti Bendrovei garantijas už imamą kreditą.*

Biudžeto sandaros įstatymas⁶ nustato, kad savivaldybės, laikydamosi Seimo patvirtintų skolos, skolinimosi ir garantijų limitų, Vyriausybės nustatyta tvarka gali teikti garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių prisiimamų įsipareigojimų pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis ir kitų įsipareigojamųjų dokumentų sutartis; savivaldybių skolinimosi taisyklės⁷ nustato, kad Savivaldybė turi įvertinti, ar, prisiimdama skolinius įsipareigojimus pagal garantijas, neviršys atitinkamų metų Valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme⁸ nustatyto savivaldybės garantijų limito. Savivaldybės taryba priima sprendimus dėl paskolų ėmimo ir garantijų teikimo už ilgalaikes paskolas. Savivaldybės skolos aptarnavimo ir valdymo funkcijas bei Tarybos finansų srities politiką šioje srityje vykdo ir įgyvendina Savivaldybės administracija įstatymų, savo veiklos nuostatų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka.

Pagal Įstatymą⁹ 2023 metų skolos ir garantijų limitai skaičiuojami nuo 7991,3 tūkst. eurų - savivaldybės prisiimti įsipareigojimai pagal garantijas dėl savivaldybės valdomų įmonių prisiimtų, bet dar neįvykdytų įsipareigojimų gražinti kreditoriams lėšas pagal paskolų sutartis, finansinės nuomos (lizingo) sutartis, kitus įsipareigojamuosius skolos dokumentus negali viršyti 10 procentų Įstatymo 5 priede nurodytų prognozuojamų savivaldybės biudžeto pajamų iš gyventojų pajamų mokesčio ir 2022 metų savivaldybės biudžeto gautų pajamų, išskyrus pajamas iš gyventojų pajamų mokesčio ir valstybės biudžeto dotacijas, sumos.

Savivaldybės įsipareigojimai pagal garantijas negali viršyti 799 130,00 eurų.

Prisiimti įsipareigojimai (likutis) pagal garantijas 2023 m. spalio 1 d. buvo 112 tūkst. eurų¹⁰, garantijų limitu likutis 2023 m. spalio 1 d. buvo 687 130,00 eurų. Planuojamos vertinimui pateikto Savivaldybės tarybos sprendimo projekto garantuoti 45 256,27 eurų įsipareigojimų suma neviršija

⁵ UAB „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ 1. vykdančios direktoriaus funkcijas direktoriaus pavaduotojos 2023-10-18 raštas Nr. IS-349 „Dėl garantijos suteikimo“, 2023-10-26 raštas Nr. IS-355 „Dėl garantijos suteikimo“

⁶ Biudžeto sandaros įstatymo Nr. I-430, 10 str. 1 d., 5 d., TAR 2021-11-12, Nr. 23521

⁷ Vyriausybės nutarimu Nr. 345 „Dėl savivaldybių skolinimosi taisyklių patvirtinimo“ patvirtintos taisyklės, 4.3 p., TAR Nr. 2021-20602

⁸ 2023 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIV-1556, 13 str. 1 d 2 p., TAR, 2022-12-02, Nr. 24642

⁹ 2023 m. valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatymo Nr. XIV-1556, 13 str. 1 d 3 p., TAR, 2022-12-02, Nr. 24642

¹⁰ Savivaldybės skolinių įsipareigojimų 2023 m. rugsėjo 30 d. ataskaitos 80 eil.

nustatytą Savivaldybės garantijų limitą. Savivaldybės tarybai 2023 m. suteikus Bendrovei 45 256,27 eurų garantiją dėl imamo kredito, Savivaldybės skoliniai įsipareigojimai pagal garantijas sudarytų 157 256,27 eurų arba 1,97 proc. (limitas 10 proc.).

Akcinių bendrovių įstatyme¹¹ nustatyta, kad kiekvienas akcininkas bendrovėje turi tokias teises, kokias suteikia jam nuosavybės teise priklausančios bendrovės akcijos, todėl Bendrovei garantija būtų teikiama vadovaujantis proporcingumo principu ir atsižvelgiant į tai, kad Savivaldybei pagal valdomą akcijų dalį priklauso 9,09 % Bendrovės akcijų.

Atkreiptinas dėmesys į tai, kad Bendrovės 2022 metų veiklos rezultatas buvo neigiamas. Bendrovė per 2022 dirbo nuostolingai ir 2022-12-31 patyrė 622 tūkst. eurų grynąjį nuostolį; Bendrovės trumpalaikiai įsipareigojimai viršijo trumpalaikį turtą 977 tūkstančiais eurų, šios aplinkybės Bendrovės auditą už 2022 metus atlikusio atestuoto auditoriaus nuomone rodo, kad yra reikšmingų neapibrėžtumų, galinčių kelti didelių abejonių dėl Bendrovės galimybių tęsti veiklą¹².

Yra rizika, kad Bendrovei dirbant nuostolingai, dėl priimtų įsipareigojimų sumažės galimybė laiku grąžinti kreditą, ir šią perievolę galimai turės vykdyti Savivaldybė.

Rizika, kad Savivaldybei (kaip garantui) gali tekti garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kreditoriui atsirastų tuomet, jei Bendrovė netinkamai vykdytų arba nevykdytų kredito sutarties. Garantija yra vienas iš Lietuvos Respublikos Civiliniame kodekse¹³ nustatytų prievolių užtikrinimo būdų; tai yra vienašalis garanto įsipareigojimas garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kitam asmeniui – kreditoriui, jeigu asmuo – skolininkas – prievolės neįvykdys ar ją įvykdys netinkamai, ir atlyginti kreditoriui nuostolius tam tikromis sąlygomis¹⁴. Garantas už skolininką atsako tik tuo atveju, jeigu skolininkas neįvykdo prievolės. Tuo būdu garanto civilinė atsakomybė prieš kreditorius pagal garantijos sutartį atsiranda ne nuo šios sutarties sudarymo momento, o nuo skolininko garantija užtikrintos prievolės pažeidimo¹⁵.

Pažymėtina, kad garantija būtų suteikiama vienerių metų laikotarpiui, todėl garantijos dydis įtakos Savivaldybės būsimųjų metų garantijų teikimą, o Bendrovei negrąžinus paskolos ir Savivaldybei atsiradus atsakomybei garantijoje nurodyta suma visiškai ar iš dalies atsakyti kreditoriui – ir kitus Savivaldybės skolinimosi (Savivaldybės skolos ir metinio grynojo skolinimosi sumos) dydžius, t.y. mažins galimybes skolintis.

Vadovybės atsakomybė

Savivaldybės administracija yra atsakinga už vertinimui pateiktų dokumentų tikrumą ir teisingumą; administracijos finansų skyrius tvarko skolinių įsipareigojimų apskaitą, kontroliuoja garantijų limitą vykdymą bei Savivaldybės skolą nustatytą skolinimosi limitų ribose ir yra už šias funkcijas atsakingas.

Bendrovės vadovybė yra atsakinga už vertinimui pateiktų dokumentų ir duomenų tikrumą bei teisingumą, savalaikį atsiskaitymą su kredito įstaigomis ir kitų sutartinių įsipareigojimų, nustatytų įsipareigojamųjų dokumentų kreditoriams sutartyse, už kurią Savivaldybė teikia garantiją, tinkamą vykdymą, bei informacijos teikimą.

¹¹ Akcinių bendrovių įstatymo Nr.VIII-1835, 3 str., Žin., 2000-07-31, Nr. 64-19142003, (nauja redakcija Nr. 123-5574 (2003-12-30))

¹² Bendrovės auditą atlikusio nepriklausomo auditoriaus išvada, metinis pranešimas ir finansinės ataskaitos už metus, pasibaigusius 2022 m. gruodžio 31 d., <https://www.uabtrac.lt/wp-content/uploads/2023/06/Audito-issvada-2022.pdf>

¹³ Lietuvos Respublikos Civilinio kodekso VIII-1864 6.70 str.1d., i.k.1001010ISTAIIII-1864

¹⁴Ten pat, 6.90 str.1 d.

¹⁵ Lietuvos Aukščiausiojo Teismo 2012-03-15 nutartis Nr. 3K-3-97/2012

Auditoriaus atsakomybė

Mūsų tikslas – gauti pakankamą užtikrinimą dėl Savivaldybės skolinių įsipareigojimų teisėtumo ir pateikti auditoriaus išvadą, kurioje pateikiama mūsų nuomonė.

Išvada: *Pagėgių savivaldybės kontrolės ir audito tarnybos nuomone, Pagėgių savivaldybė, suteikdama 45 256,27 eurų garantiją už uždarosios akcinės bendrovės „Tauragės regiono atliekų tvarkymo centras“ prisiimamus įsipareigojimus pagal įsipareigojamųjų dokumentų kreditoriams sutartis, neviršys Lietuvos Respublikos fiskalinės sutarties įgyvendinimo konstituciniame įstatyme bei 2023 metų valstybės biudžeto ir savivaldybių biudžetų finansinių rodiklių patvirtinimo įstatyme nustatyto Savivaldybės garantijų limitu.*

Savivaldybės kontrolierius

Dainius Kinderis